

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 4685/19

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט ע' גרוסקופף

המערערים: 1. יאלי הרן
2. גדעון הרן
3. יואל קלמס
4. מלכה ליננברג
5. תמר ריינר
6. ד"ר משה וינברג

נגד

המשיבות: 1. עיריית חולון
2. עיריית תל אביב

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו מיום 10.6.2019 בה"פ 41165-10-18 שניתן על ידי כב' השופטת רחל ערקובי

תאריך הישיבה: ז' באב התש"ף (28.07.2020)

בשם המערערים: עו"ד עודד ויינברג; עו"ד איריס ביבי

בשם המשיבה 1: עו"ד כרמית פרוסט

בשם המשיבה 2: עו"ד אורנה אחרק-פרלוק

פסק-דין

השופט ע' גרוסקופף:

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת רחל ערקובי) מיום 10.6.2019 בה"פ 41165-10-18, בגדרו נדחתה המרצת פתיחה שהגישו המערערים לפיה התבקש בית המשפט המחוזי להורות על ביטול פסק דין חלוט שניתן על ידי בית משפט זה.

1. בשנת 2013 הגישו המערערים נגד המשיבות עתירה מנהלית, במסגרתה עתרו להכיר בזכויות הקמות להם מכוח סעיף 196 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"), ולחילופין מכוח סעיף 195(2) לחוק, וזאת בקשר לכ-98.5 דונם מחלקה 23 בגוש 6045, אשר הועברו בשנת 1946 על שם עיריית חולון מהגב' בסי יהודה גבריאלוביץ ז"ל, שהמערערים הם יורשיה (עת"מ 5945-02-12). בית המשפט המחוזי דחה את תביעתם העיקרית, וקבע שהוראת סעיף 196 לחוק אינה חלה בעניינם, אך קיבל את תביעתם החלופית, וקבע כי הם זכאים ליהנות מהוראת סעיף 195(2) לחוק (להלן: "פסק הדין בעתירה המנהלית").

2. שני הצדדים ערערו על פסק הדין בעתירה המנהלית, וביום 23.6.2015 ניתן פסק דינו של בית משפט זה בערעור. בית המשפט העליון (השופט מני מזוז, בהסכמת השופטים יורם דנציגר ונעם סולברג) דחה את ערעור המערערים ביחס לאי החלת סעיף 196 לחוק, מאחר שהמקרקעין לא הופקעו בשעתו אלא הועברו מרצון ובתמורה, תוך שפסק הדין בעתירה המנהלית אושר לעניין זה על בסיס תקנה 460(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. לעומת זאת, קיבל בית המשפט העליון את ערעור המשיבות, וקבע כי המועד להחלת סעיף 195(2) לחוק טרם הגיע, מאחר שאחד התנאים לתחולתו הוא ש"שונה יעודם [של המקרקעין] על פי הוראות חוק זה", ותנאי זה עדיין לא התקיים (עע"מ 8211/13. להלן: "פסק הדין בערעור").

3. המערערים לא אמרו נואש, והגישו בקשה לדיון נוסף על פסק הדין בערעור (דנ"מ 4764/15). בקשתם זו נדחתה ביום 24.9.2015, תוך שנקבע על ידי הנשיאה מרים נאור כי בפסק הדין בערעור לא נקבעה הלכה שסותרת הלכות קודמות, וכי המערערים "אינם מצביעים על כשל או טעות מהותית בשיטתו של בית המשפט" (להלן: "ההחלטה בבקשה לדיון הנוסף").

4. לאחר מתן ההחלטה בבקשה לדיון נוסף הפך פסק הדין בערעור לחלוט. בכך, על פי עקרונות יסוד של סופיות הדיון, היו הדברים אמורים להגיע לכדי סיום. ואולם לא כך מבחינת המערערים. כ-3 שנים לאחר מתן ההחלטה בבקשה לדיון נוסף הם פתחו בסיבוב התדיינות חוזר באותו עניין עצמו. ביום 17.10.2018 הגישו לבית המשפט המחוזי, ערכאת השיפוט אליה הוגשה העתירה המנהלית, המרצת פתיחה במסגרתה ביקשו סעד הצהרתי בדבר "בטלות חלקית" של פסק הדין בערעור, וזאת "בשל קביעות סותרות באותה מסכת עובדתית" (להלן: "המרצת הפתיחה"). וזו הסתירה שמצאו

המערערים בפסק הדין בערעור: בעוד שלעניין סעיף 195(2) לחוק נקבע שטרם הגיע העת להחלת הסעיף, מאחר שעדיין לא שונה ייעודם של המקרקעין, הרי שלעניין סעיף 196 לחוק נבחנה שאלת תחולת הסעיף לגופה, ומכאן, לשיטת המערערים, שבית המשפט הניח שלצורך סעיף זה יש לראות את המקרקעין ככאלה שיייעודם כבר שונה.

5. ביום 10.6.2019 דחה בית המשפט המחוזי את המרצת הפתיחה, הן מחמת העדר סמכות להתערב בפסק דין חלוט שניתן על ידי בית המשפט העליון והן מאחר שלגופו של עניין לא מצא כל סתירה בפסק הדין בערעור. גם פסיקה זו לא הניחה את דעתם של המערערים, ומכאן הערעור שלפנינו.

6. הערעור דנן, כמו גם המרצת הפתיחה עליה הוא נסוב, מהווה מקרה בוטה במיוחד של שימוש לרעה בהליכי משפט, שכן הוא עומד בסתירה חזיתית לעקרון סופיות הדיון. ודוק, משמעותו הבסיסית של עקרון סופיות הדיון הוא שמשפחה החלטה שיפוטית לחלוטה, ובכפוף לחריג שבסעיף 81 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, אין אפשרות לבקש בחינה מחודשת שלה על בסיס אותו מצע שעמד לפני בית המשפט, וזאת אף אם אחד מבעלי הדין סבור באמת ובתמים כי ההכרעה השיפוטית שגויה. המערערים שלפנינו אינם משלימים עם פסק הדין בערעור. זאת ניתן להבין. טבעם של דברים הוא שבמקרים רבים לפחות אחד מבלי הדין איננו שבע רצון מההכרעה השיפוטית. ואולם חוסר השלמה של בעל דין אינו יכול להצדיק נקיטה בהליכי סרק, שהמערערים בוודאי מבינים שאין להם כל בסיס משפטי. משניתנה ההחלטה בבקשה לדיון הנוסף, הפך פסק הדין בערעור לפסק דין חלוט, ולא ניתן לערער על ההכרעה שנקבעה בו לא בפני בית משפט זה, ובוודאי שלא בפני כל ערכאה אחרת. על ניסיון להתגבר על מכשול בלתי עביר זה כבר ציין בית משפט זה במקרה דומה כי: "התביעה שהוגשה לבית המשפט המחוזי נוגדת מושכלות יסוד במשפט, חסרת תוחלת, אינה מגלה עילה על פניה, ומוטב אילו לא היתה מוגשת מלכתחילה, על אחת כמה וכמה ערעור סרק זה" (ע"א 920/18 ספאלדין אל סיד נ' הנסון ישראל בע"מ, פסקה 4 (23.8.2018)). המערערים לא הפיקו את הלקח המתחייב מפסק דין ברור זה, שצוטט בהרחבה על ידי בית המשפט קמא. על כך יש לא רק להצטער, אלא גם לפסוק הוצאות לטובת המשיבות ביד רחבה.

7. הרבה למעלה מהדרוש נציין כי נקל להיווכח שגם הסתירה עליה מבקשים המערערים להתבסס, לאו סתירה היא. פסק הדין בערעור אימץ את קביעת בית המשפט המחוזי כי אחד מהתנאים הבסיסיים לתחולת סעיף 196 לחוק – נטילה כפויה של

המקרקעין מהטוען לזכות מכוח הסעיף – לא התקיים, ועל כן אישר את פסק הדין בעתירה המנהלית בעניין זה כבר מהטעם האמור. לפיכך, לעניין זה, לא נדרש כלל פסק הדין בערעור לדיון ביתר התנאים לתחולת הסעיף, ובכלל זה הדרישה בדבר שינוי ייעוד המקרקעין. ממילא אין קביעותיו בעניין סעיף זה עומדת בניגוד לקביעותיו ביחס לסעיף 195(2) לחוק, אשר נשענו על בחינת הדרישה לשינוי ייעוד.

8. סוף דבר: טוב היה להמרצת הפתיחה שלא תוגש. משהוגשה ונדחתה, טוב היו עושים המערערים לו היו חוסכים מעצמם, מהמשיבות ומבית המשפט את הליך הערעור. משבחרו המערערים לנהל את ענייניהם הדיוניים כפי שבחרו, יישאו בהוצאות לטובת המשיבות בסכום של 50,000 ש"ח לטובת כל אחת מהן (100,000 ש"ח בסך הכול).

ניתן היום, ח' באב התש"ף (29.7.2020).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט